

// GLAZBENI INTERVJU: ZORAN KLASIĆ - MRAVE BROJIM //

DOBRO JE ŠTO SLUŠATE NAS, ALI MORATE ČUTI I SEBE!

MRAVI U KORONI: NITKO NE PODLIJEŽE HISTERIJI IAKO SMO SVJESNI OZBILJNOSTI SITUACIJE

GOSPODO PITOMI: GLAZBOM PROTIV KORONE...

Razgovarao: Darko JERKOVIĆ

Za početak, nešto o imenu i prezimenu grupe? Mrave brojim, naime, jedan je od duhovitijih naziva za neki bend koji sam čuo u posljednje vrijeme. Tko ste, dakle, i što ste, tko su Mravi i kako ih i zašto brojite, da se malo poigramo riječima, da čitateljima bude zabavnije a da prije toga ne moraju o bendu informacije potražiti na internetu...?

- Za početak, "mrave brojim" izraz je koji odlično opisuje određeno stanje duha, izraz koji se odavno udomačio u našoj internoj šprehi. Jedan od načina da postigneš "mrave brojim" jest da dovoljno dugo boraviš na nekom vrlo izoliranom mjestu gdje si silom prilika zaštićen od hrpe nepotrebnih informacija, utjecaja i buke, cike i vriske vanjskog svijeta, do te mjere da ne znaš je li danas ponedjeljak ili četvrtak. U tom miru konačno možeš čuti sebe, primjećuješ boje, vjetar, miris... Narančast, topao feeling. Konkretno, to izolirano mjesto vrlo je udaljen otok kojem nećemo odati ime kako bismo mu pomogli da i nadalje ostane

- Ajd' prvo o "Moje pleme". Tko čini naše pleme? Naše pleme postoji svuda u svijetu, svuda je oko nas. U njemu se okupljaju ljudi koji su se uspjeli probuditi, shvatiti da je vrijeme da počnemo razmišljati svojom glavom, i, što je najvažnije u potpunosti buci i kaosu modernog svijeta, razlučiti bitno od nebitnog, što nije lagan zadatak u današnje vrijeme. To su neki Indijanci modernih vremena koji nas podsjećaju na sve ono što smo, nažalost, zaboravili, na ono što je važno, ljudi koji su u stanju sagledati sliku svijeta iz šireg kuta.

"Moje pleme" je kao pjesma u nekoj gruboj varijanti postojalo već 2017. U to vrijeme održavao se Summit G20 i u medijima smo mogli pratiti burne prosvjede protiv Summита koji su preplavili ulice Hamburga. U sklopu tih prosvjeda održan je i performans grupe umjetnika 1000 Gestalten. Vidjevši snimku tog fantastičnog performansa, uočili smo koliko je u osnovnoj ideji istovjetan s idejom "Mojeg plemena" i odmah se rodila ideja o budućem spotu. Kada je pjesma, 2019., snimljena, iznijeli smo tu ideju redatelju Igoru Modriću, koji ju je objeručke prihvatio, za-

RIJEKA: KONCERT NA SAILOR SWEET&SALT FESTIVALU...

izoliran, ha-ha-ha... Kada smo pokrenuli ovaj projekt, ideja o nazivu benda Mrave brojim nametnula se sama po sebi. Svojom glazbom, izričajem pokušavamo slušateljima i nama samima pomoći da postignemo "mrave brojim", stanje duha u kojem čuješ samog sebe, kužiš?

PLEME I ALKOHOL

▼ **Predstavili ste se efektivnim singlovima i spotovima za pjesme "Moje pleme" i "Alkohol". Koje je onda "vaše pleme" i zašto alkohol, a ne, recimo, kava ili kola, da nastavimo u zabavnom tonu? Znam, reći ćete da je iz tekstova sve jasno, no, koliko sam upućen, zanimljiva je i pozadina priče, primjerice, u spotu za pjesmu "Moje pleme" korišteni su kadrovi performansa velikog broja sudionika okupljenog oko skupine umjetnika 1000 Gestalten iz Hamburga. Recite nešto o svemu tome...?**

tražili dozvolu od 1000 Gestalten... i to je to. Zašto alkohol, a ne kava ili kola? Ti to ozbiljno? Ha-ha-ha... Alkohol ima ozbiljnu moć nad čovjekom. Čuvajte se, molim vas... Dok smo u studiju snimali pjesmu, povela se neobvezna diskusija o tome tko od nas kako doživljava tekst i, na svoje (kao tekstostopica) iznenađenje, skuzio sam na koliko ga različitih načina možeš protumačiti. Ta spoznaja sve nas je zajedno oduševila. Stoga smo, kada se pokrenula priča o realizaciji spota, odlučili napraviti svojeverstan eksperiment i pronaći redatelja koji će potpuno samostalno bez ikakva našeg upletanja i ometanja ispričati "Alkohol" onako kako ga on doživljava. Pronašli smo Sanju Prodan i njoj se ta ideja svidjela na prvu loptu, prihvatila je i odradila odličan posao. Kada smo prvi put vidjeli spot, bili smo prilično šokirani potpuno drukčijim pogledom na pjesmu, sam spot otkrio nam je novu per-

spektivu pjesme, fotku iz nekog ludog, neobičnog kuta. Mislim da apsolutno možemo biti zadovoljni i da je ovaj eksperiment potpuno uspio.

▼ **Od Leta 3 preko Grča do Mrava koje brojite (brojite), kao osnivač benda, kako si zadovoljan prijednom trasom svoga glazbenoga puta do sada? Bi li što mijenjao da ti je sadašnja pamet i iskustvo, recimo tako?**

- Hmm, da. Počeo sam još kao klinac u prvoj postavi grupe Grč. Bili smo ubitačna četvorka, podigli smo za ono vrijeme radikalno lud bend iz ničega. Na gitarijadi u Subotici došlo je do nekih nesuglasica i Igor Modrić (btw, redatelj spota "Moje pleme") i ja napuštamo bend. Nakon nekog vremena dobio sam i prihvatno poziv za dolazak u Let 3. Rekao bih da mi je trebalo neko vrijeme da se aklimatiziram u Letu i priviknem na jedan drukčiji način rada i da sam se potpuno našao na trećem albumu Leta "Peace". Nakon 15-ak godina aktivnog bavljenja glazbom nakupio se u meni umor, došlo je do razilaženja u nekim bitnim stavovima s ostatkom banda i odlučio sam prekinuti sa svirkom. Slijedila je duga pauza, u kojoj sam u nekoliko navrata pokušavao i zbog objektivnih razloga odustajao pokrenuti Mrave brojim, sve dok nisam našao suradnike s kojima sam danas. Vrlo sam zadovoljan i ne bih ništa bitno mijenjao, osim što bih pokušao skratiti tu pauzu koju sam imao.

NISMO ŽANROVSKI

▼ **Svi u bendu potpisujete se pseudonimima koji su redom zbilja duhoviti - Gospodo Pitomi, Zoki Oktava, Sunce Mamino i Gospodin Morski, ako sam sve dobro napisao? Tko je bio tako nadahnut kad je dijelio pseudonime, i zašto se iza njih uopće "skrivate"?**

- Pa nije to pitanje skrivanja, nego presvlačenja, ha-ha-ha. Nije nam misao vodilja da budemo tajanstveni, više je za jebancija u pitanju. To ti daje kao kad obaviš neke svoje dosadne i naporne dnevne obveze, dođeš kući i presvučeš se u nešto udobno. Tako su ti pseudonimi namijenjeni za rad u kolektivu, u njima se osjećamo udobno. A nastali su kao i svi drugi nickovi, u jednom je trenutku samo izletjelo u nekoj zafrkanciji. Ako se dobro sjećam, priča je počela sa Sunce Mamino, a onda se proširila na ostale članove kolektiva. Naša stvarna imena nisu tajna i nije ih teško doznati, ali su nam nekako dosadna u kontekstu ovog projekta, pa ih obično prešutimo ako možemo.

▼ **Sudeći prema svemu što i kako radite, kako bi same sebe stilski odredili, svrstali u neki žanr? Ima li to uopće smisla ili je zapravo na publici da vas percipira onako kako to sama želi? Dru-**

gim riječima, jesu li Mrave brojim više rock-cirkus, rock-performans, rock-teatar ili samo rock-glazba ili pop-glazba ili... što još?

- Nije nam želja biti pripadnik nekog određenog žanra, upravo suprotno. Ono što pokušavamo jet biti svoji, imati svoj sound, svoj izričaj. Želimo da publika sluša u pravom smislu te riječi, koristi svoje uši ne vodeći se pravilima određenog žanra. Kada sviraš nešto žanrovski, teško je ne biti predvidljiv, to uspijeva rijetkima. U određenom žanru mnogo se toga unaprijed zna, od toga koja sljedeća harma slijedi, kakav stih, image benda... Nas kao pojedince takav pristup ne uzbuđuje. To nam dode kao da na zidu buljiš u obješen komad bijelog stiro-pora, neinspirativno, beskrajan dosadno. Naravno da se i u našoj glazbi vjerojatno mogu pronaći neki utjecaji koji su u svima nama negdje u podsvjesti, ali ih, u svakom slučaju, ne koristimo svjesno ni s nekom određenom namjerom. Hmm, možda rock-teatar? Ha-ha-ha, dobro zvuči...

▼ **S obzirom na to da snimate i spotove, koliko je za Mrave brojim u prezentaciji ideja, rada, stvaralaštva... važna i ta vizualna strana cijelog posla?**

- Vizualna strana svakako je bitna, apsolutno je važan dio predstave odnosno koncerta. To je, da tako kažemo, dodatno oružje koje imaš na raspolaganju za uvjeriti slušatelje u ono što im želiš reći. Zato si na staze i zato te publika gleda i sluša, zato je došla. Ako ti publika ne vjeruje, besmisleno je ono što radiš. No realnost je da si zbog skromnog budžeta osuđen samo na svoju domišljatost, što možda u cijeloj priči i nije loše. I mala sitnica može pomoći. Rock-teatar, kako si rekao...

GLAZBENA RIJEKA

▼ **Nešto u utjecajima. Tko su od domaćih i stranih glazbenika, u neku ruku, bili inspiracija za Mrave brojim, izravno ili neizravno, onako iz sjene, možda nesvjesno, možda Frank Zappa, on mi je, ne znam zašto, sad pao na pamet...?**

- Ajooooj Zappa, ha-ha-ha. Možda ti je palo na pamet zbog blešavih pseudonima. Pa ja sam kao najstariji u bendu ovih pustih godina imao prilike poslušati jako puno toga, mnogo je decibela izišlo iz zvučnika i slušalica. Svi u bendu otvorena smo uha, slušamo stvarno svakakvu glazbu, jedini uvjet je da je dobra. Od jazza, klasike, etnoglasbe pa sve do pop i rock glazbe u raznim inačicama, naravno, što dalje od mainstreama to bolje. Svi ti utjecaji sigurno postoje u nama, ali ako se pojavljuju, to je samo iz sjene, kako si rekao. Stvarno ne znam što bih izdvojio a da ne napravim neke glupe propuste, pa ću (ako baš moram) samo spomenuti jedan jako mi drag stari uradak - album "Remain in Light" grupe Talking Heads.

▼ **Nakon ovih "filozofskih pitanja", malo o konkretnim stvarima oko nas i oko vas, oko sebe... Između ostalog, kakva je Rijeka danas, kako je živjeti u Rijeci i baviti se glazbom? To pitam i s obzirom na bogatu glazbenu, rock i pop tradiciju Rijeke? Kakva je riječka glazbena scena danas, ima li novih mladih snaga, budućih zvijezda?**

- Ovo je do sada najteže pitanje, sigurno donosi najviše bodova! Što se tiče bavljenja glazbom u Rijeci, mislim da su tehnički uvjeti za rad u današnje vrijeme vrlo do-

brri, i tko želi učiti, raditi, naći će načina, ali to nije pitanje samo Rijeke nego i općeg napretka. Rijeka ima bogatu glazbenu tradiciju, ali pitanje sintakse "Rijeka rockerski grad" danas bi bilo odlično za seriju Mythbusters, ha-ha-ha... Naime, oko toga se dosta lome koplja. O toj nekadašnjoj slavi snimaju se filmovi, pišu knjige... Upravo je dirljivo koliko neki veličaju riječku scenu, poznaju sve detalje, imaju arhive fotografija, ulaznica za povijesne koncerte... Predano čuvaju i njeguju te relikvije. No kako je danas - nemam pojma! Zbog svojih obveza, nažalost, nisam u kontaktu (kao ni ostali članovi kolektiva) s drugim muzičarima, pa o tom pitanju ne znam puno više od tebe. Ovakvo kao promatrač mogu izreći veliku mudrost i kazati da Rijeci danas nedostaje jedan aktivan klub kao što je bio Palach, koji bi na svakodnevnoj bazi omogućivao druženje, koncerte nekoliko puta tjedno. Bez takvog okupljališta scena se ne može formirati u pravom smislu riječi. Mladih talentiranih glazbenika sigurno ima i treba ih ohrabriti i dati im priliku da se izraze. Ono što je jako dobro u Rijeci posljednjih godina jest to što obiluje odličnim jazz-glazbenicima i tu je vidljiv velik napredak. Redom su svi (da ih ne nabrajam) zanimljivi i kreativne njuške. No i Rijeku je, rekao bih, nažalost, kao i ostatak Hrvatske, u novije vrijeme dotaknula talent-show imitatorska histerija. Naime, dio bendova se trudi što više imitirati neke tzv. svjetske trendove i to radi s više ili manje uspjeha, ima svoju publiku, koja očito više voli i cijeni imitaciju nego kreaciju, no to je jedna sasvim druga platforma.

▼ **No vratimo se u sadašnjost. Kako se na Mrave brojim odrazilo koronavirus, izolacija, mjere ograničenja, izostanak koncerata, živih nastupa pred publikom...?**

- Pa dobro, s obzirom na to da smi mi kao bend na samom početku, korona nas nije nešto bitno obeshrabрила. Naravno da nam je poremetila planove, ali nećemo oko toga puno kukati, kako drugima tako i nama. Glazbena je industrija, nažalost, jedna od najpogođenijih ovom krizom. U vrijeme ograničenja kretanja snimili smo uz puno domišljatosti Kolektivno Izolacijski Uradak (dostupan na našem Youtube kanalu). Bio je to pravi izazov u svakom smislu. Članovi kolektiva razmješteni u tri općine, doturali smo skromnu opremu jedan drugom preko raznih sumnjivih polulegalnih kanala gerilskim metodama i nakon puno muke ipak uspjeli kompletirati snimku, koja je na kraju odlično prihvaćena od publike. Nadamo se samo da korona neće potrajati ili, još gore, eskalirati u neki talijanski scenarij. Nedavno smo iskoristili zatišje i uz Grč, Parafu i Operu Navale Zorana Majstorovića nastupili na velikoj manifestaciji, otvaranju Kantride FKK 2020 europskog kvarta kulture. Bilo je predobro svirati nakon toliko vremena uživo, odličan feeling. Publika željna svirke, bendovi još više.

▼ **No vratimo se u sadašnjost. Kako se na Mrave brojim odrazilo koronavirus, izolacija, mjere ograničenja, izostanak koncerata, živih nastupa pred publikom...?**

▼ **Živimo u kaotičnim, histeričnim i paranoičnim vremenima. Osim glazbe, pratiš li sva ta zbivanja oko nas i kako na njih reagiraš, hladne glave ili i tebe, kao i mnoge druge, pomalo (ili previše) hvata strah od nezvjesne sutrašnjice?**

- Pratim rekreativno... Vremena su, kako kažeš zbilja, histerična, ali rekao bih da nitko u bendu ne podliježe toj histeriji. Nemamo nekog velikog straha iako smo svjesni da je situacija prilično ozbiljna. Nošenje maski samo po sebi je za čovjeka jedan uvredljiv čin, gubitak neke njegove slobode, no, ajmo reć', to je minimalan trud, sitno odricanje koje možemo odraditi kao pojedinci. Sve što može imalo pomoći da se naši životi vrate u normalu što prije podržavamo koliko god je u našoj moći. Naravno, tu je problem selektivne primjene mjera, a da sada ne širimu temu...

▼ **U nekom CV smislu, što bi još bilo zanimljivo znati o Zoranu Klasiću alias Gospodo Pitomi, ali i o drugim članovima kolektiva, odnosno grupe, a da to još nitko nije pitao i dobio odgovor? Usto, ukupno uzevši, kakva je budućnost grupe zvane Mrave brojim? I kad će već taj album, za Dallas...?**

- Pa evo, moramo spomenuti da Sunce Mamino ima i svoj matični bend po imenu Flip-Flop Fatality, a Gospodin Morski će Bo Bo Če Na Na. On često sam izrađuje instrumente na kojima svira, a u Mrave brojim koristi guđačko-trzalački instrument koji je nazvao Raža. Zoki Oktava surađuje s riječkim bendom Longhare. Budućnost Mrave brojim je narančasta i svijetla. Album ćemo izbaciti ove jeseni, više-manje sve je spremno, slijedi još jedan single prije albuma. Imamo još u planu uskoro neke rock-teatarske uratke, ha-ha-ha, ali neću još o tome. Nadamo se da će se situacija s koronom pripitomiti i da će biti živih svirki što prije.

▼ **Zaključno - Zoran Klasić u tri-četiri riječi? Mrave brojim u tri-četiri riječi?**

Zoran Klasić? Gospodo Pitomi, ne grize, pitom i umiljat, možeš ga podržati! Mrave brojim? Narančasti kolektiv koji će te odvesti u Zemlju Kamenog Biznosa! ■

Naša stvarna imena nisu tajna i nije ih teško doznati, ali su nam nekako dosadna u kontekstu ovog projekta, pa ih obično prešutimo ako možemo...

Definitivno nam nije špica fotkanje kremšnita u tanjuru i skupljanje lajkova. S druge strane, svim ostalim digitalijama koristimo se obilato...

NARANČASTI KOLEKTIV

▼ **Živimo u kaotičnim, histeričnim i paranoičnim vremenima. Osim glazbe, pratiš li sva ta zbivanja oko nas i kako na njih reagiraš, hladne glave ili i tebe, kao i mnoge druge, pomalo (ili previše) hvata strah od nezvjesne sutrašnjice?**

- Pratim rekreativno... Vremena su, kako kažeš zbilja, histerična, ali rekao bih da nitko u bendu ne podliježe toj histeriji. Nemamo nekog velikog straha iako smo svjesni da je situacija prilično ozbiljna. Nošenje maski samo po sebi je za čovjeka jedan uvredljiv čin, gubitak neke njegove slobode, no, ajmo reć', to je minimalan trud, sitno odricanje koje možemo odraditi kao pojedinci. Sve što može imalo pomoći da se naši životi vrate u normalu što prije podržavamo koliko god je u našoj moći. Naravno, tu je problem selektivne primjene mjera, a da sada ne širimu temu...

▼ **U nekom CV smislu, što bi još bilo zanimljivo znati o Zoranu Klasiću alias Gospodo Pitomi, ali i o drugim članovima kolektiva, odnosno grupe, a da to još nitko nije pitao i dobio odgovor? Usto, ukupno uzevši, kakva je budućnost grupe zvane Mrave brojim? I kad će već taj album, za Dallas...?**

- Pa evo, moramo spomenuti da Sunce Mamino ima i svoj matični bend po imenu Flip-Flop Fatality, a Gospodin Morski će Bo Bo Če Na Na. On često sam izrađuje instrumente na kojima svira, a u Mrave brojim koristi guđačko-trzalački instrument koji je nazvao Raža. Zoki Oktava surađuje s riječkim bendom Longhare. Budućnost Mrave brojim je narančasta i svijetla. Album ćemo izbaciti ove jeseni, više-manje sve je spremno, slijedi još jedan single prije albuma. Imamo još u planu uskoro neke rock-teatarske uratke, ha-ha-ha, ali neću još o tome. Nadamo se da će se situacija s koronom pripitomiti i da će biti živih svirki što prije.

▼ **Zaključno - Zoran Klasić u tri-četiri riječi? Mrave brojim u tri-četiri riječi?**

Zoran Klasić? Gospodo Pitomi, ne grize, pitom i umiljat, možeš ga podržati! Mrave brojim? Narančasti kolektiv koji će te odvesti u Zemlju Kamenog Biznosa! ■